

Učiteljski tovariš

Stanovsko političko glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveita«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Prešernova ulica 6/1. Rokopisev ne vračamo. Neprankiranih pism na sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 Din za tiskarstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davok posre. Pošt. šte. rač. 11.197. Telefon 3113.

Učiteljski dom v Ljubljani

(Poročilo o občnem zboru.)

Dne 25. marca 1933. se je vršil V. redni občni zbor Učiteljskega doma, reg. zadruga z om. zavezo v Ljubljani. Računski zaključek je bil razporejen 14 dni pred občnim zborom članom in vpogled, kakor predpisuje § 16. pravil.

Za zapisnikarja je imenoval načelnik tov. Vrhovec tov. Kobala, za overovatelja pa tov. Kržišnika in Urbančiča.

POROČILO NAČELNIKA TOV. VRHOVCA.

Moje poročilo bo kratko, ker boste delovanje zadruge itak zvedeli iz tajničnega in blagajnikovega poročila. Omejiti se hočem le na nekaj važnejših dogodkov.

Po lanskem občnem zboru, ki je naredil sklep, naj se začne z zgraditvijo doma na podarjenem zemljišču, je načelstvo takoj začelo s pripravljalnimi deli. Blagajnik je dal izdelati načrte oziroma skice. Skušalo se je urediti posestno stanje sveta, kjer naj bi stal dom. V odboru samem se je pojavilo mnenje, da bi bilo bolj umestno, če se začne graditi pročelna leva stran kakor pa objekt na dvorišču. Razgovori so se vlekli skoro do decembra. Ker se ni moglo posestno stanje povoljno urediti, je ostalo vse le pri načrtu.

Ako bi začeli zidati, bi se denar potreboval, zato ni kazalo istega nalagati v razne založbe, ker je izkušnja pokazala, da se ga le počasi dobi nazaj, a mi bi vsega potrebovali takoj oziroma bi ga še zmanjkalo.

Ko je proračun pokazal, da gradnje ne zmoremo z lastnimi sredstvi, smo hoteli izdati oziroma založiti razna učila in knjige. Toda silno težka je izbira; kajti zalagati predmete, ki leta in leta leže v shrambi, ne kaže, ker je potem silno dvomljiv dobiček, za izgubo se pa ne pulimo. Dobičkanosna bi bila le založba raznih samoučil, ki jih potrebujejo učenci, seveda, če bi bila ista po nizki ceni.

Hvalevredna je misel, ki jo je tov. Dimnik izjavil, naj bi iz naših škol izginila razna inozemska učila.

To bi se dalo izvesti, a potem ne smemo še misliti na zidanje in potrebno je imeti pravi temelj, kaj naj se založi. Manjka nam pa tudi pravih delavcev, ki bi se hoteli s takimi risbami pečati.

Najhuša ovira vsem tem načrtom pa je sedanja denarna kriza, ki je tako zamotana in zapletena, da ni niti enega oporišča, po katerem bi se dalo presojati, kako se bo ista razpletla. Treba bo pač čakati, da se pokaže vsaj začetni obrisi zboljšanja.

Udeležil sem se zadnjč seje »Gospodarskega sveta«. Razen mnogih lepih smernic, ki jih je podal tov. predsednik in drugi delegati, je padel očitke na našo zadrugo, da je naš denar zamrznjen. Kdor pozna stiske današnjega zadržarstva, ne more tega trditi; kajti denar je zamrznjen skoro povsod in ne samo v enem zavodu.

To bi bilo moje poročilo. — Načrtov za bodočnost vam v teh časih ne morem podati. — Za prospeh je potreben denar in ta se bo dobil le s pridnim varčevanjem.

Tajniško poročilo

je prečital namesto obolele tajnice tov. Ušeničnikove tov. Kobal:

Učiteljski dom, r. z. z. o. z. v Ljubljani, je štela v poslovnem letu 1932. 184 člane.

Načelstvo zadruge je imelo v minulem letu 6 rednih sej, na katerih so se obravnavale razne važne zadeve zadruge.

Načelstvo Učiteljskega doma se je v prošlem letu posvetovalo v več sejah, kako bi se dvignili prispevki zadruge. Sklenilo je, da bi se založile fotografske slike najbolj karakternističnih krajev v državi. Vendar je cena visoka in bi ne bilo dovolj odziva zlasti sedaj v časih gospodarske in denarne krize, zato zadruga ni založila teh slik.

Nadalje je nameravala zadruga založiti zemljevide posameznih banovin v obliki risanke. Naznačeno naj bi bilo le najvažnejše: meje, gorovje, vodovje, glavno mesto, najvažnejši kraji, železnice, itd. Ugotovilo se je, da bi se taki zemljevidi težko razpečevali, zato je načelstvo zaenkrat odložilo založništvo teh zemljevidov.

Tudi pohvalnice je hotela založiti zadruga, ki so zakonito priporočane in jih dobe koncem leta odlični in prav dobri učenci. Vendar je slične že izdala Slov. šolska matica in bi tudi iz vzgojnih ozirov ne bile priporočljive.

Glede založbe raznih slik je ugotovil Gospodarski svet, da izdeluje strokovni svet natančen program o zalaganju po učnem načrtu, da dobimo nekaj sistematičnega. Tako bi zamenjali stare slike po šolah in bi ne bili več navezani na inozemstvo. Učiteljski dom ima kapital, ki bi ga lahko dal na razpolago za navedene založbe. Na lanskem občnem zboru je bilo sklenjeno, da načelstvo Učiteljskega doma v Ljubljani predloži Učiteljski tiskarni detajlni načrt in proračun prvega objekta ter generalni načrt za ostale tri objekte. Takoj po lanskem občnem zboru so se obravnavali splošni pogoji in detajlni načrti. Napravila se

je pogodba in glavni situacijski načrti. Načelstvu je bil predložen popolen načrt bodočega Učiteljskega doma v Ljubljani.

Na zadnji seji načelstva se je sklenilo, da založi zadruga Učiteljski dom v Ljubljani knjigo, ki bo vsebovala razne sestavke in deklamacije za narodne praznike in sicer v kronološkem redu.

Tudi glede loterije se je razmišljalo na več sejah načelstva. Loterijo priredi zadruga Učiteljski dom v Ljubljani in da na razpolago loterijskemu odboru za izvršitev loterije potrebna sredstva. Zastopnika za loterijski odbor sta za našo zadrugo tov. Urbančič in Kobal. Ta dva bosta napravila program in uredila ostala dela. Načelstvo je pooblastilo oba, da se pogajata z Učiteljskim domom v Mariboru, koliko odstotkov dobička dobi isti. Ožji odbor naj tvori samo trije člani. V tem odboru bi bil tudi tovariš Urbančič. Širšemu odboru se iznese želja, da so vsi trije člani ožjega odbora v Ljubljani.

Na vseh sejah načelstva se je razmišljalo in razmotrivalo le o tem, kako bi se dohodki zadruge zvišali, kje bi se našel vir prispevkov. Zelja in cilj nas vseh je, da bi čimprej stala stavba z naslovom »Učiteljski dom«. Žal, da so ravno sedaj prilike neugodne, da strši vsepovsod denarna kriza, kar ovira realizacijo naših načrtov. Treba je dela! Ni samo izvoljeni odbor poklican za to, temveč vse učitelstvo. S sodelovanjem vseh tovarišev in tovarišic, v skupnem delu se bo dosegel cilj, za katerim vsi stremimo!

RAČUNSKI ZAKLJUČEK ZA V. POSLOVNO LETO 1932.

(Poroča blagajnik tov. Kobal.)

Članstvo.

V začetku leta je štela zadruga 181 zadržnikov. Med letom so pristopili 3, tako da je štela zadruga na koncu leta 184 zadržnikov, ki so vplačali 234 deležev.

Revizija.

Zadruga je članica Zveze slovenskih revizij v Ljubljani, ki je izvršila uradno revizijo po revizorju g. Rožetu 28. decembra 1932.

Blago.

Med letom smo prodali 367 zemljevidov, 27 brošur in 16 vezanih Ribičevih igrice. Za vse smo prejeli 1925 Din in imeli čistega dobička 378 Din. V zalogi imamo še 6289 zemljevidov in 591 igrice in skupni vrednosti 22.708 dinarjev.

Promet.

Vsega prometa je bilo 1.554.268 Din 10 p. Ta je obsegal blagajno, ki je imela skupnega prometa 33.330 Din 29 par, tekoči račun z Zvezo v znesku 148.156 Din 40 par, tekoči račun z drugimi zavodi 541.708 Din 40 par, tekoči račun s pošto hran. v znesku 15.530 Din 46 par, rezervni sklad v znesku 661.997 Din 86 par. Ostali promet se porazdeli na blago, na deleže, na vrednostne papirje in na upravne dohodke in stroške v skupnem znesku 153.544 Din 69 par.

Račun zgube in dobička.

Kosmati dobiček je znašal 63.415 Din 52 par. V tem znesku so: kosmati dobiček pri blagu, pristopnine, obresti naloženega denarja, vrednostnih listin in deležev ter upravni dohodki; nasproti tej postavki je zguba na upravnih stroških in skupnem znesku 18.954 dinarjev 17 par, tako da ostane čistega dobička 44.461 Din 35 par, ki je izkazan v bilanci med aktivni.

Bilanca.	
Aktiva:	
Gotovina v blagajni	Din 1.044'45
Gotovina v poštni hranilnici	„ 186'26
Naložbe	„ 688.580'50
Blago v zalogi	„ 22.708'—
Vrednostni papirji	„ 17.543'—
Deleži drugje	„ 1.184'50
Premičnine	„ 451'50

Skupaj . . . . . Din 731.701'21

Pasiva:

Deleži članov . . . . . Din 25.242'—

Prirastek.

Ako primerjamo aktiva na koncu l. 1931. v znesku . . . . . Din 643.291'92 vidimo, da je naraslo premoženje v tem letu za . . . . . 88.409'29

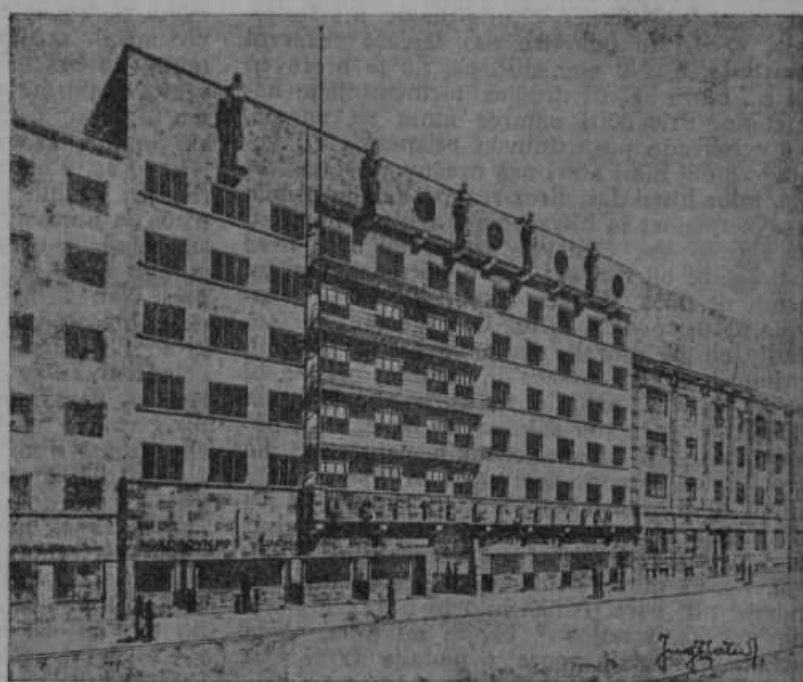
V tem prirastku je všteto premoženje likvidiranega društva v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam, ki so prejele nekaj nad 2000 Din podpore. Na koncu leta je bilo 36 vdov in 3 sirote.

Tov. načelnik otvori o tajniškem poročilu in o računskem zaključku debato. Ker se nihče ne javi k besedi, preide k naslednji točki, to je:

Revizijsko poročilo

o redni zakoniti reviziji Učiteljskega doma, ki jo je izvršil po naročilu Zveze slovenskih za-

BODOČI DOM J. U. U. za dravsko banovino v Ljubljani

drug v Ljubljani zadržni revizor g. Rožet dne 28. decembra 1932. V poročilu omenja, da oskrbuje knjigovodstvo, ki je pregledno in sproti vodeno, član načelstva tov. Jos. Kobal. Preizkusil je računsko zaključke za leto 1931. in 1932. in ugotovil, da so pravilno sestavljeni, da se vjemajo s knjigami in izpiski in odgovarjajo resničnemu stanju zadruge. Načelstvo upravlja zadrugo s skrbjo dobrega gospodarja.

Poročilo nadzorstva

je podal tov. Fran Mercina. Nadzorstvo je pregledalo predložene blagajniške knjige, jih primerjalo s prilogi ter našlo vse v vzornem redu. Pregledalo je tudi računski zaključek in se prepričalo, da je točno sestavljen. Zato predlaga občnemu zboru absolutorij, ki je bil soglasno sprejet.

O načrtih Učiteljskega doma

je poročal tov. Kobal. Omenil je, da je načelstvo skušalo realizirati sklep lanskega občnega zbora, ki je naročil, naj se preskrbe načrti in izvrše vse predpriprave za zidanje. V sporazumu s predsednikom Učit. tiskarne je naročil načrte bodočega doma. Izdelal jih je arhitekt ing. Fatur. Gradilo naj bi se postopoma in sicer najprej I. objekt na dvorišču na podarjenem svetu, nato III. in II. objekt, ki ležita ob Franciškanski ulici. Tvorila bi pročelje doma. I. objekt bi bil štirinadstropen in bi služil za konvikt. II. in III. objekt bi bil petnadstropen. Prilije je določeno za knjigarno, učiteljsko menzo, knjigovodnico in druge poslovne lokale. V I. nadstropju bi imeli svoje poslovne prostore: učiteljsko združenje z vsemi svojimi ustanovami, Učit. samopomoč, Učiteljska samopomoč za otroke, Učit. hranilnica in posojilnica, Učit. gospodarska poslovalnica i. dr. Tu bi bila tudi zbirala dvorana. V II., III., IV. in V. nadstropju bi bila lepa moderna privatna stanovanja, ki naj bi pomagala kriti stroške internata. Nekaj sob bi bilo rezerviranih za učitelstvo, ki prihaja z dežele po opravkih v mesto. Kakor razvidite, so naši načrti zasnovani širokopotezno in praktično. Treba le, da se usmeri vse naše delo v pravcu realizacije načrtov. Dom bomo mogli postaviti le, ako bomo stnili vse svoje sile in jih osredotočili na prepotrebni dom. Ker so potrebne še nekatere formalnosti glede lastninske pravice podarjenega stavbišča in ker ni tekoče gotovine, je načelstvo vsa pripravljala dela za gradbo odložilo.

Po kratki debati, ki je vanjo posegel predsednik sekcije tov. Dimnik, in po podanih pojasnilih je bilo poročilo sprejeto.

Loterija.

Poroča načelnikov namestnik tovariš Urbančič.

Lanski občni zbor je osvojil predlog, da se priredi v korist naših domov loterija. Na-

čelstvo me je pooblastilo, da ukrenem vse potrebno za izvršitev. Ker zadeva vsa akcija Učit. dom v Mariboru in Dom učiteljic v Ljubljani, je prevzel priprave za loterijo Gospodarski svet. Ta je pozval vse zainteresirane na sodelovanje, na kar so pristali. Na seji 9. januarja 1933. je sklenil nastopno:

1. Izvoli naj se akcijski odbor, ki naj bo sestavljen iz zastopnikov Učiteljske tiskarne, vseh treh domov, iz učiteljske organizacije in stanovskega glasila. Naloga tega odbora je sestaviti program in izvedbo loterije.

2. Akcijski odbor izvoli ožji loterijski odbor po določilih člena 4. pravilnika o loterijah. Loterijski odbor naj ima zaradi delamoznosti in ekspektivnosti največ 3 člane.

3. Loterijo priredi Učiteljski dom v Ljubljani, ki da loterijskemu odboru za izvršitev loterije potrebna denarna sredstva.

Kot zastopnik sekcije JUU se je izvolil tov. Lojze Škrinjar. V akcijski odbor so nominirale posamezne ustanove nastopne zastopnike:

Učiteljska tiskarna tov. Ferda Juvanca; Učiteljski dom v Mariboru tov. Blažiča; Dom učiteljic tov. Vito Zupančičevo; Učiteljski tovariš bo zastopal urednik tov. A. Skulj; Učiteljski dom v Ljubljani tov. Kobala in Urbančiča.

Naloga tega akcijskega odbora je nastopna: 1. Določiti program (obseg loterije). 2. Način izvedbe (organizacije). 3. Datum loterije. 4. Izvolitev loterijskega odbora, ki izvrši vse ad 1., 2. in 3.

Predpriprave so se nekoliko zavlekale, ker je bilo treba spozumnega postopka in pristanka vseh prizadetih interesentov.

V uspeh loterije ne dvomim, ako bo vsak organiziran član našega združenja izvršil svojo dolžnost s tem, da bo razpečal nekaj srečk ali pa jih sam odkupil. S tem bo dokumentiral ne samo stanovsko, ampak tudi gospodarsko zavednost kljub vsem današnjim težkim socialnim in gospodarskim prilikam.

Poročilo je bilo sprejeto.

Slučajnosti.

Tov. Dimnik želi, naj se za bodoče občne zbore pošlje pisma vabila. Računski zaključek naj se razmnoži in pošlje vsem zadržnikom. Sprejeto!

Prav tako priporoča nakup učnih knjig, ki so jih spisal tov. Jedrinič, Lesica in Polak in jih je založila Učiteljska tiskarna. Dalje opozarja že sedaj na slike: Ustoličenje korških vojvod, prihod južnih Slovanov k morju, kralj Matjaž in stavbe na koleh. Slike bodo kolorirane in bodo stale v predprodaji po 160 Din. Bodo krasno učilo! Za nakup je potrebna agitacija že sedaj! Kasneje izidejo še: galerija naših moč, turški napad na tabore, kmetski upori itd.

S tem je bil občni zbor zaključen.

Josip Kobal, zapisnikar.

Učiteljska Samopomoč v Ljubljani

Pod tem zaglavjem je priobčil predsednik US g. Kocijančič v »Učit. tovarišu« št. 15., 16. in 17. lanskega leta kopico predlogov, ki se bavijo s preureditvijo sedanjih pravil. Večina teh stremi za to, kako si z US pomagati že pri življenju. Iz poročil zadnjih občnih zborov so namreč člani zaznali, da ima US tudi rezervni sklad, ki je silno bogat in »ne koristi nikomur nič«. Zato pravijo mnogi: »Sedaj ko smo še živi, sedaj nam dajte, kaj po smrti? Nas bodo že spravili na ta ali oni način, saj nas morajo. Sedaj nas tarejo razne težave in nadloge in teh naj nas reši Učit. samopomoč s svojim rezervnim skladom, ki se veča in veča pa brez vsakega haska. Dolgovi, bolezniki, želje po oddihu na svežem planinskem zraku ali na kaki rivieri, vse to nas teži. Pa še več. Ta ali drugi skrbi zaradi poroke; te so važne. Za te je treba ženinu podpore, da si uredi svoj dom in podelje nevesto na ženitovanj-

sko potovanje, pa brez vsakršnih gmočnih skrbi. Če čita človek vse te predloge in vidi v njih le golo pohlepnost po denarju, ki so ga z največjo poštrevnostjo in nesebičnostjo nabrali tovariši v prejšnjih letih, se ga mora lotiti poseben gnjev. Večina teh predlogov je nastala brez posebnega preudarka, zato so med njimi tudi taki, ki so pri sedanjih razmerah sploh neizvedljivi, zlasti ne, ako se »prispevki za posmrtnine ne smejo zvišati, posmrtnine pa ne znižati«. Taki so sedanjih časi in taka je duševnost sedanjih ljudi. Če pogledamo le par decenijev nazaj, vidimo, koliko več srčne omike so imeli naši predniki. Smilile so se jim udove in sirote po umrlih tovariših, ker so prejemale tako nizke penzije ozir. preskrbnine, da so jedva životarile. Da jim pomorejo, so ustanovili »Učit. vdovsko društvo«. Vdove so prejemale letno po 100 gl, sirote pa primerne podpore do do-